

[Karen Højte Jensen]

op gennem skoleårene – ikke mindst med hensyn til den tid, det tager at tilegne sig et vist stof.

Systemet medfører, at de frafaldne, de svage elever enten bliver passive eller finder afløb i destruktiv aggressivitet. De samme problemer opstår i øvrigt hos de dygtige elever, som keder sig, fordi de ikke stilles over for udfordringer. Vi må væk fra den udelte undervisning i 8. til 10. klasse.

Fru Helle Degn fremførte, at halvdelen af landets skoler nu havde udelte undervisning. Det var rimeligt at tilføje, at en skole indgår i statistikken, bare den i en enkelt klasse kører med udelte undervisning.

Jeg vil gerne sige, at kvantiteten ikke nødvendigvis er udtryk for kvalitet. Fru Helle Degn henviste til en rapport, der er kommet fra Danmarks pædagogiske institut. Den er blevet en bibel for de kredse, der ønsker enhedsskole. Jeg vil gerne fremhæve, at når mange skoler kører udelte undervisning, så er det begrundet i stærke lærerønsker. Disse lærerønsker skyldes – ifølge hvad der ellers er skrevet i rapporten – et ønske om at bevare klassens sociale sammenhold og at undgå selektion af eleverne. Det er altså ikke et ønske om, at eleverne skal lære mere, der er afgørende.

Den udelte undervisnings profeter siger, at det er synd for eleverne at dele dem i to grupper efter evner og interesser. Men det er bemærkelsesværdigt, at i de år, hvor vi har haft udelte undervisning, er tilgangen til specialundervisningen steget som aldrig før. Der sker altså alligevel en udskillelse af en stor del af eleverne fra klassen. Og hvad med de alternative undervisningstilbud, som skyder op som paddehatte i ungdomsskoleregioner i adskillige kommuner? Disse initiativer, hvis indhold og form folketingset i øvrigt ingen indflydelse har på, er netop tilbud til dem af folkeskolens elever, som er skoletrætte. Den deling, der her finder sted, er en deling, som efter min opfattelse nærmer sig en frasortering af elever på en måde, vi aldrig tidligere har set i folkeskolen. Var det virkelig, hvad forligspartierne bag folkeskoleloven ville med den udelte undervisning?

Vi giver ikke meget for den socialdemokratiske lighedsfilosofi. Den bygger på »hug en hæl og klip en tå«-systemet. Vi ønsker et undervisningssystem, der skal leve op til de behov og forudsætninger, som eleverne har,

og den virkelighed, som ligger i, at eleverne har forskellige forudsætninger for både praktisk og teoretisk arbejde. Den forudsætning må accepteres. Disse forskelle kan ikke ophæves med ideologisk velvilje og slagord eller med gode hensigter.

Vi oplever i disse år et samfund, der på mange måder er ude af balance, et samfund, hvis normer og værdier er i opbrud. Det er klart, at disse problemer afspejles i folkeskolen, der mangler fælles overordnede målsætninger for skolens arbejdsforhold og for skolens kundskabsmeddelelsesfunktion.

Folkeskolens formålsparagraf må ændres, så den i højere grad lægger vægt på det, befolkningen ønsker, nemlig at folkeskolen skal give nyttige kundskaber og fremme og udvikle børnenes anlæg og evner. Men paragraffer gør det ikke alene. Det er hævet over enhver tvivl, at nogle af samfundets adfærdsrevolutionære også har fundet vej til folkeskolens katedre. Disse lærere føler sig ikke tilskyndet til en fælles holdning over for elevernes adfærd på andre præmisser end deres egne. Resultatet er forvirring og usikkerhed hos eleverne, ligesom mange ældre og solide lærere føler sig kompromitteret og åndeligt set trængt op i en krog. Andre spændinger opstår på grund af forskellige lærerholdninger til det at lære noget – spændinger, som uundgåeligt får negativ indflydelse på skolens hverdag.

Arbejdsglæden er taget fra mange lærere – og lad mig tilføje: fra mange elever. Jeg er ikke spor i tvivl om, at eleverne først og fremmest ønsker en skole, der stiller krav til dem, og en skole, der sætter grænser for, hvad de må.

I skoleloven fra 1975 er indbygget mange skavanker, som skaber problemer. I store træk giver loven eleverne mulighed for selv at vælge fag og kursusniveau, og det er ikke bindende, så i virkeligheden kan de skøjte rundt i systemet. De kan på et tidligt tidspunkt melde sig til afsluttende prøver, men intet er bindende; de kan gå op og banke på døren, den dag prøven afvikles, og sige: jeg har alligevel ikke lyst. Altså intet med ansvar og konsekvens.

Forældrene og hjemmene har naturligvis også et medansvar for den skolesituation, vi har i dag. Det gamle familiemønster, hvor mor gik derhjemme, er ændret, og flere og flere af hjemmets og forældrenes opgaver er